

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
POGÁNY ANTAL
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Szent István király ünnepén.

Irta: *Ember Károly.*

Szent István apostoli királyunk névünnepének — mondhatnók — előestéjén, az apostoli királyi trónnak várományosa, a jövőendő király, *Károly Ferenc József* főherceg fenséges nejével, *Zita* főhercegnéasszonnyal meglátogatta székvárosában a magyar katolicizmus fejét és egyben Magyarország legmagasabb közjogi méltóságát, *Csernoch János* dr. bíbornok-hercegprímást. A látogatáskor fehérhűs leánykák, iskolás gyermekek, középiskolák tanulóerege, ünnepi öltözetben állott sorfalat Esztergom utcáin és a primási palota bejáratánál.

A nemzet jövő nemzedéke kivonult, hogy hódolatát fejezze ki a jövőendő apostoli király előtt és fenséges nejét, a leendő királynőt egyik apácintézet növedéke fehérrozsából font csokor atnyújtásával hódolatteljesen üdvözölte. Az esztergomi tanulóifjúság a magyar nemzet iskolás-gyermekeit, tanulóit képviselte; ezeket az ártatlan gyermekeket, kik a jövő keresztény Magyarország letéteményesei.

A trónörökös öfensége és fenséges neje boldogan fogadták az aprók hódolatát, kikben annyi hűség, oly tiszta és igaz hősi önfeláldozás záloga rejlik. A fenséges trónörökös a harctéren már megismerte ezt a hűséget, ezt a hősiességet, azt a bátorságot, azt a katonai jellemet, aminek alapjai épülnek ezekben a keresztény gyermekjelkekben.

Szent István apostoli királyunk alapította azokat az iskolákat, amelyekben az igazi hon-szeretet, a hamisítatlan nemzeti öntudat, hűség a föl-kent király iránt, bátor, önfeláldozó és erős katonai jellem épül fel a jövő nemzedék lelkében.

Ezeket az iskolákat ma nemzeti zászló díszíti, mert a szent király névünnepe, ezeknek az iskoláknak, intézeteknek születésnapja.

Ma különösen mélységes az ünnepünk, mert a nagy világháborúban világtörténelmi események igazolják, hogy az ősi keresztény szellemű népiskolák, intézetek biztosítékai azoknak a

nemzeti erényeknek, amikkel felvértezve szállnak hadba és jutnak a harcmezőn dicső győzelemhez az ellenségekkel szemben fegyvercink.

És ünnepeljen velünk bensőleg, őszintén minden gyermeke, ifja e hazának és ünnepelje velünk a keresztény szellemű nemzeti kultúra kohóinak megalkotóját, szent István apostoli királyt, minden igaz magyar népnevelő.

Amikor trónörökösünk Magyarország hercegprimását székhelyén, Esztergomban meglátogatta, a nagy király születése és megkeresztelése helyét is meglátogatta. Hódolt szent királyunk emlékének, amit *Csernoch János* dr. bíbornok-hercegprímás a következő történelmi jelentőségű szavakban méltat:

«Hódolattal üdvözlöm császári és királyi Fenségeket a magyar államiság megalkotójának, szent István királynak születése és megkeresztelése által megszentelt Esztergom városában, hajdani dicső királyaink s a magyar katolikus egyház primásának ősi székhelyén, ahonnét ezer évvel ezelőtt diadalmas útjára tért a kereszténység és ahol megszilárdult a hűségnek az az oldhatatlan lánc, amely a magyar nemzetet koronás királyához kapcsolta.»

A magyar köznevelés munkásai! E szavakat szívünkbe vésvé ünnepeljük meg ma és a jövőben mindenkor szent István király névünnepét. Legyen benső és igaz ünneplésünk. Ne legyen közöttünk egy sem, aki fel meri emelni szentségtörő kezét azokra az iskolákra, intézetekre, amelyben a legértékesebb nevelés, a keresztény szellemű nemzeti nevelés szelleme biztosítja az igazi tudást, a romlatlan nemzeti erényeket és mindezek eredményét: a nemzet korszerű haladását és fejlődését.

Szálljanak magukba az esetleg tévelygők is e nagy nemzeti ünnepen, mert mai ünneplésünk a nagy harcok közepett fokozza öntudatunkat, edzi bátorságunkat, hogy a jövőben fokozottabb kitartással és erővel védjük, óvjuk szent István király által a nemzetnek örökül hagyott nevelés rendszerét és szellemét. E rendszer és szellem hűséget fejleszt és őriz a nemzet fiaiban, a föl-kent király iránt, hódolatot a fenséges királyi

család iránt és vitéz, bátor védő-karokat veszély esetében az édes hazának. Légy áldva szent István király és te általad nemzetünk!

Az ifjúsági egyesületek jövő hivatása.

A háború tartama alatt és annak megszűntével, a magyar társadalom minden egyes tagjának erkölcsi kötelességévé válik, hogy a jövő nemzedék erkölcsi, hazafias és vallásos neveléséről fokozottabb mértékben gondoskodjék.

Különösen fontosnak és szükségesnek tartom a gondoskodást faluhelyeken, az iskolából kikerülő ifjúsággal szemben, mely majd mindenütt magára hagyatva testileg és lelkileg veszélyeztetve van.

Tapasztalatból tudjuk, hogy az iskolából kikerülő falusi fiatalság a vasárnapot többnyire a felnőtt suhancokkal a koresmákban tölti.

Ha egybeült nem, viselkedésük az utcán botrányos, társalgásuk trágár beszédükkel, énekükkel fölháborítja a járókelőket. Elszomorító dolog, ha az ember elolvassa a helyi lapok törvényszéki rovatait, vagy figyelemmel kíséri a község ház jeleneit, amelyekben nap-nap után fölhangzanak a 14—20 korig serdülő ifjak garazdalkodásai, akik a vasárnap—hétfőig tartó éjjelen az alkohol mámorától fölízgatva, vagyonrongálás, lopás, lármá, verekedés, testisértés stb. kihágások miatt felelősségre vonattak? Hány esetben tapasztalhattuk a fiatal falusi nép züllöttségét, erkölcsi súlyedését és romlottságát.

Micsoda érzés fogja el a helybeli tanítók lelkét, amikor látják, hogy az a négy-, öt- vagy hatévi nevelési idő mennyire kárba veszett, mert a társadalom elmulasztotta nevelő kötelességét, amikor az iskolából kikerülő fiatalságot magára hagyta, azt az erkölcstelen örvény szelére engedte.

Azt hiszem a társadalom minden egyes tényezőinek, a szülői háznak, az iskolának, az egyháznak, a községnek, az államnak erkölcsi feladata, hogy a kérdés megoldásával foglalkozzék és ne engedje, hogy a fiatalok a köteles iskolai időn túl magukra hagyassanak és erkölcsileg lezüllyenek.

Az osztrák vallás- és közoktatásügyi miniszter a folyó szünet tartamára érdekes rendeletet bocsátott ki elemi és polgári iskolai tanító részére, amelyben szükségét látja, hogy a tanítók a jelen rendkívüli időkben vegyék partfogásukba úgy az iskola köteles, mint az iskolából kikerült ifjúság gondozását. A rendelet szerint azon a helyeken, ahol a lakosság túlnyomó része gazdasággal van elfoglalva, a veszedelem elhárítható az ifjúság állandó foglalkoztatásával. A gazdasági munkáknál alkalmazott ifjúság mindenütt megfelelő, megbízható egyénekre bízassék, a városokban, ipari telepeken azonban a tanítóság vegye felügyelet alá az ifjakat a társadalmi körök bevonásával. Főleg a munkaadók figyelmébe hívassék föl a közreműködésre.

A fiatalság szabadidejét lehetőleg a szabadban töltsék, a zárt helyiségekben való tartózkodás korlátoztassék.

A szabadban való foglalkoztatás tornagyakorlatokra, játékokra, kirándulásokra, fürdésre, az egészséget fejlesztő egyéb mozgásokra, dalok éneklésére szorítkozzék.

A rendelet a szüneti felügyeletet a tanítóság hazafias kötelességévé teszi, elvárva tőlük, hogy a

jelen nehéz időkben valamennyien e nemes és hazafias cél szolgálatába álljanak.

Hazai viszonyainkat mérlegelve, egy fenti rendeletnek a kibocsátása valóban fölösleges lett volna, mert tiszta meggyőződésünk, hogy hazai tanítóságunk úgy a múltban, mint a jelenben is, mindenkor kivette a maga részét abból a nemzeti munkából, amellyel az iskolán kívül a társadalomban érvényesítette a maga szociálpedagógiai tevékenységét.

A tanítók nagyrésze ma is vezető emberei a társadalmi köröknek. A tüzoltótestületekben, a gazdasági egyesületekben, a takarékpénztáraknál, szövetkezeteknél, dalosköröknél, olvasóköroknél, kaszinókban, vöröskereszt hadisegélyosztó egyesületekben, kórházakban stb., munkájában derék tanítók viszik a főszerepet. A társadalmi tényezők az oroszánrész a tanítóságot illeti, vajjon a többi tényezők közt nevezetesen a szülői ház, az egyház, a község, az állam, a magánosok, birtokosok, munkaadók közreműködése arányban van-e az iskola munkájával? A tapasztalat azt mutatja, hogy nevezettek vajmi kevés érdeklődéssel vannak a fiatal nemzedék gondozása és nevelése iránt.

Elszomorító dolog, hogy a szülők sok helyen tiszta önzésből és anyagi haszonlesésből; nehogy egy olcsó munkaerőtől vagy a heti keresménytől clessenek, rabjai lesznek saját gyermeküknek, amidőn tetszelgészsámba megy azok korai érettsége, amikor szemet hűnynek minden felett, ami erkölcsi tekintetben kifogás alá eshetik.

A legjobb és legbiztosabb nevelő maga a család, annak példás és tisztességes közreműködése a fiatalság gondozásánál.

A szülői házon kívül a község kötelessége a fiatalság gondozását figyelemmel kísélni. Hány esetben fordult elő, amikor a községi eljárárság hivatalos hatalmának tudatában, egyenesen ellenszögült az iskola törekvésének, az ifjúsági egyesületek szervezésének. Helyiségekérdés, világítás, fűtés, egyéb dologi kiadások megtagadása egyenesen megakadályozták a tanítóság legszebb törekvéseit.

Pedig úgy a község eljárárságának, mint a földbirtokososztálynak egyik nagy érdeke, hogy az iskolából kikerülő ifjúság munkások is tisztességesen nevelődjenek, akik hűséggel, kötelességtudással és lelkiismeretesen végezzék munkájukat.

A munkaerők csökkenése, a munkások erkölcsi színvonalának súlyedése, a szociális szervezkedés túltengése szükségessé fogja tenni, a polgári társadalom beavatkozását a munkások nevelésénél is.

Hazai közoktatási kormányunk már a jelenben is foglalkozik az ifjúsági egyesületek szervezésével, az összes társadalmi tényezők bevonásával; a javaslatok mielőbb tárgyalás alá fognak kerülni a parlamentben.

Állami szempontból az ifjú nemzedék gondozása nagyon fontos, hiszen a falusi nép adja a hadsereg részére a legkiválóbb és a legerősebb katonákat, ez munkálja meg földjeinket, ez szolgáltatja be közvetlenül élelmiszereinket. Ha a birtokos osztály nem kimél pénzt és áldozatot, hogy marhaállományát és gazdaságát jókarban tarthassa, mennyivel fontosabb dolog, hogy a munkása is testileg és szellemileg kellő gondoskodásban tartassék.

Semmiféle pénzbeli áldozat nem hozza meg a megfelelő kamatait oly bőségesen, mint a fiatal emberanyag testi és szellemi kiművelésére fordított összeg és fáradság.

Amit az állam ifjú remzedékének gondozására

fordít, azt a költséget megtakarítja bőségesen a kórházaknál, elme- és javítóintézeteknél, szanatóriumoknál, börtönöknél.

Egy ország jóléte és gazdasági fellendülése nem függ kizárólag az állattenyésztés fejlesztésétől, az állatok nemesítésétől, a föld termékenységének fokozásától, hanem igenis egy egészséges, erőteljes, életkedvvel bíró ifjú nemzedékben találja meg alapját.

A magyar társadalom minden egyes tagjának közreműködésére van szükség, hogy ifjaink nevelését az iskolai időn túl, a katonasorig országszerte szervezzük és ezzel az ifjú nemzedéket magunknak biztosítsuk.

Németországban a múlt évben a német főrendiházban Goltz tábornagy — jelenlegi török hadseregparancsnok — elnöklete alatt az ország legkiválóbb férfiainal megalakították a Jung Deutschland Bundot, mely az ifjúság testi, szellemi és erkölcsi nevelését tűzte ki célul. A szövetség szálai már Németország összes pontjait behalózták. Ma már nincsen olyan község, falu vagy város, ahová a szövetség keze ki ne terjeszkedne. A német parlament egy millió márkát szavazott meg erre a célra, a társadalmi tényezők valamennyi rendű tagjai kivétel nélkül résztvesznek a jövő nagy nemzedék gondozásában.

Hazánkban az eszme időszerű, csak megvalósításra vár. Hányan vannak ifjaink közül, akiknek hozzátartozói a csatamezőkön pihennek, kiknek könnyeit idehaza csak az ifjúsági egyesületekben száríthatnók le, hány ifjú várja a nehéz időkben a szellemi és testi támogatást, az erősítést a jövő nagy harcokban. Itt az idő, hogy a kérdést felszínre tartsuk és az ügyet teljes erőnkkel támogassuk.

Hackl N. Lajos.

A vakok brüsszeli tanintézetei.

Az elmúlt nyár folyamán tett tanulmányút egyik legérdekesebb, egyszerűs mind legértékesebb programpontja a vakok brüsszeli tanintézeteinek helyszíni tanulmányozása volt. A belga intézeteket tudomásom szerint ez ideig szakemberek nem tanulmányozták, a kulturailag fejlett hatalmas Németország mintegy falat húzott elbennk s elzárta a távolabbi érdeklődési kört. Pedig a brüsszeli intézetek szervezetüknél, a követett tanítási módnál és az elért eredménynél fogva mindenképen számíthatnak a szakemberek érdeklődésére.

A németországi intézetek nagyrészt a koedukáció elvén állanak s ezen az alapon szerveztettek. Brüsszelben a két nem egymástól teljesen el van választva; a leányok a belga főváros kellő közepén egy nagyobb kiterjedésű intézetben nyernek elhelyezést, míg a fiúnövendékek a város külső periferiáin, igen szép, monumentális épületben találnak otthonra. A belgák az érzékileg fogyatékos gyermekeket (siketnémákat és vakokat) egy földél alatt, bár egymástól elkülönítve csoportosítják, így van ez nemcsak Brüsszelben, hanem a fővároshoz közel eső Berchen-Szt.-Ágotában is. A brüsszeli fiúintézethez még a züllött gyermekek otthona is hozzá van csatolva s az egész intézmény gyógypedagógiai jelleget ölt. A leányokat a Szeretet Nővérei, a fiúkat pedig a Szeretet Testvérei szerzetesek részesítik nevelés-oktatásban. Az egy tőből fakadó két nembeli szer-

zetesek karitatív munkásságát szépen juttatja kifejezésre az a szobor, amely a Nővérek intézetének fogadó szobájában nyert elhelyezést. A szerzetes Nővér jóságos szeretettel magához karolja a világtalan leánykát és a pontrendszerű könyvben az olvasásra tanítja, mellette áll a tisztelendő Bruder és atyai jóság sugárzik le tisztos alakjáról.

A belgák a tanításnál csak egyféle, még pedig a Braille-féle rendszert használják. Ez a pontrendszer sehol sincs annyira kihasználva oktatási szempontból, mint a vak leányok brüsszeli intézetében. Már a legelső fokon megismertetik a kised vakot e rendszer használatával: a pontrendszerrel számol, ír, olvas, kézimunkázik, hangjegyeket ír és levelez. Amint a szám fogalmát a tárgyakon megismeri és elvonni képes, nyomban kezébe adják a Braille számjegyeket és leírásukra szolgáló kétsoros Braille zseb-gépet. Amidőn pedig a szóbeli számolásban megfelelő készséget érnek el, a kubaritmus (kocka) táblát veszik használatba. A középeurópai s így a vakok budapesti intézetei is az arab dombor típusú számológépet alkalmazzák.

A vakok tankönyveinek előállítását igen megdrágítja a papíryanag, az alkalmazott nyomdász és a különféle nyomó- és sajtógépek. A brüsszeli intézet szerzetes tanítói igen elmésen és gazdaságosan oldották meg ezt az elég fontos kérdést. Sehol sem tapasztalt egyszerű szerkezetű, a növendékek által is könnyen kezelhető pontozógépük van, mely praktikus-sága mellett az olcsósággal is versenyre kel. Azonkívül van egy könnyen kezelhető kézisajtójuk. E két géppel gyorsan és könnyen tudják a nélkülözhetetlen kézi könyveket előállítani. A papírban is újszerű dolgot láthatunk náluk. Régi, elhasznált famentes papirokat használnak fel e célra, gondoskodván arról, hogy semmiféle irányban fertőzés ne történhessék. Ilyen olcsó és könnyű előállítási mód mellett minden osztálynak megvan a maga kézikönyvtára. Nagyon érdekes a domdorú pontnak a női kézimunka oktatásnál való felhasználása. Ugyanis a vakoknál a női kézimunka-oktatást megnehezíti azon körülmény, hogy a kézimunka tanítónőnek a sablontól eltérő munkáknál egyenként kell a további részletet megmutatni. A brüsszeli intézetben a mintáknak az alakját és menetét egy papírlapon előbb kipofozzák s a vak leányka, mint az épérzékű a szemével, a tapintásával nézi le az alakot és megfelelő gyakorlat alapján maga csinálja tovább.

A braille hangjegyeket eddigi tudomásunk szerint csak a magasabb osztályokban tanították a vakok intézeteiben. Brüsszelben már az első osztályos kis leány lapról tapintja le a hangjegyeket és meglepő könnyedséggel énekl.

A braille-rendszernek ilyen demokratikus alkalmazása természetesen csekélységemet sem hagyta érintetlenül, igyekeztem azt intézetünkben is a lehetőségig megvalósítani.

Nálunk és Németországban a földrajzot művészi kivitelű s tagadhatatlanul kitünő dombor fal térképekről tanulják a gyermekek. A brüsszeliak nem ilyen szépek és praktikusak, de meglepik a szakembert azzal, hogy a Bruder és Sororok maguk csinálják. Elővesznek egy nagyobb vászonra húzott földabroszt és azon a nagyobb folyókat zsinórral kivarrják és a városokat puhaszárú domború szeggel (aktakapocccsal) megjelölik. Brüsszel városa térképét egy bádoglemezre verték ki, amelyen a földrajzi fogalmak igen könnyen felismerhetők és a vak növendék fennakadás nélkül tájékozódhatik rajta.

A brüsszeli intézetek a zenei oktatást ép úgy kultiválják, mint az ipari foglalkoztatást, sőt a zenének nagyobb tért biztosítanak s az a nagy és megbecsülhetetlen előnyük van, hogy a kikerülő növendékeket kántori és orgonistai állásokba tudják elhelyezni. Ez a kitűnő szervezet egy csapásra megoldotta a vakok oktatásügyének egető kérdéseit. Régebben az európai intézetek a zenei oktatás planétájában állottak s a vakokat erre a művészi s egyéniségüknek kétségtelenül legmegfelelőbb szakra képesítették. Németországban az abszolút zeneoktatás azt eredményezte, hogy a vakokat nem tudták általa kereseti forráshoz juttatni. Nálunk pedig a széles méderben folyó zenei képzés a zenének lefokozását és a növendékek nagy részének kétes értékű helyekre való szegődését eredményezte. A német intézetek hamar felocsudtak eme kábító álomból s kitűnő készütségű, nagyszorgalmú és hajthatlan akaratú férfiak vállalkoztak annak bebizonyítására, hogy a vakok nagy kontingense az ipari foglalkozást eredményesen tudja üzni, részére tisztességes kenyérkereseti forrást képez és hogy készítményeik versenyképesek.

Gondoskodtak a termékek elárulásáról és Otthonokkal kapcsolatos nagykiterjedésű foglalkoztató műhelyek felállításáról. Hozzánk ez a tisztességes kenyérillatú áramlat meglehetősen későn érkezett, amíg az mindenkire kiterjedő zenei oktatás a hozzá nem értők nagy tömegében destruktív munkáját elvégezte. Ma országos intézetünkben magas nyívon álló zenei oktatás folyik, de csak az arra hivatott kiváló zenei tehetséggel bíró elenyészően kevés növendékek részére. Pedig ha intézetünk 250 növendékét megszavaztatnók arra a kérdésre, mi szeretne lenni? 90%-ka a zenei oktatásra adná le szavazatát, a szülőkkel egyetemben. Szomorú dolog bizony az, hogy a növendékeknek ezen egyedüli és legfőbb kívánságát teljesíteni nem vagyunk képesek. Mennyivel szerencsésebbek a belga vak gyermekek, akik szívük vágyát követve olyan pályát választhatnak, amely egyéniségüknek megfelel s így a sors csapása mellett nem érzik azt a terhet, amelyet az emberek rájuk kénytelenek. A belga intézetekben a keskeny deszkafalakkal elválasztott cellák egész sorozatában felhangzik a pianó és zongora hangjainak bábeli zavarja, amelynek hangjait csak a játszó növendék érti meg. S micsoda mohó és kitartó munka folyik itt a zenének belterjes elsajátítása érdekében! Egyik vak növendék társának fújtatót, ezen munkája közben balkezét a Braille hangjegyrendszerű könyv lapjain csuszattatta, a jobbkezével pedig a leolvasott hangjegyeket pontrendszerben leírta magának. Kellemes meglepetést szerzett a vak leányok zenekara. Hegedű, cseló és gordonka, harmónium és zongora játszásával kellemes perceket szereztek a vak leánykák. Fokozta eme lelki gyönyöröket csemetyűjüjük. Nekem, aki évek hosszú sora óta osztom meg életemet a vakokkal, örömet és élvezetet szerzett zenei játékok, mennyivel közvetlenebbül szól azok szívéhez, akik csak ritkán lépik át e szomorú intézet küszöbét.

A brüsszeli intézetnek az ipari oktatásáról is érdemes megemlékezni, olyanspeciálításavan, amilyet más intézetben nem találunk. Ugyanis a vak ifjak szívarkészítéssel foglalkoznak. Egy dohánygyári munkás kísérletképen hét vakkal foglalkozik s mondhatja, hogy a kezük alól kikerült szivarok formailag olyan szépek, hogy annál szebb kiállítású szivart alig lehet készíteni. Vajha a humanitás nálunk is

annyira kifejlődnék, hogy világtalan növendékeinket a dohánygyárak munkásai sorába felvennének.

Meglepo a két brüsszeli intézetben a tisztaság, rend és a növendékek barátságos viselkedései.

Herodek Károly.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Ingyen könyvtár. A *Szent-István-Társulat pártoló tagjainak új tagilletményeit* lapunk előző számában ismertettük. Rájuk újból csak azért térünk ki, mert a t. Kollega Urak a pártoló tagsággal szoros összefüggésben lévő *„ingyen könyvtár”* iránt mindinkább nagyobb számmal érdeklődnek.

A Szent-István-Társulat pártoló tagságának intézménye nem új keletű; most lép ugyanis 13. évfolyamába, mely idő alatt tagjainak száma a negyedmiliót jóval fölülhaladta. Ez a statisztikai adat is bizonyítja, hogy olvasni szerető kath. népünk a maga nemében egyedül álló ez intézményt mennyire fölkarolta. És ha figyelembe vesszük, hogy a *taggyűjtők a gyűjtött tagok számának arányában (minden tíz tag után) igen érdekes és értékes ingyen ajándékkönyvet kapnak*, elképzelhető, hogy egyik-másik lelkes és buzgólkodó gyűjtőnknek mekkora az *ingyen könyvtára!*

A taggyűjtés eddig is a kath. kulturális intézmények pártolása érdekében való jótékony, dicséretes agitáció volt; napjainkban azonban igazi háborus jótékonykodássá lett azáltal, hogy a *Szent-István-Társulat a tagdíjakból befolyó tiszta jövedelem egy részét a katonák családjainak segélyezésére fordítja*. Egyenesen hazafias kötelességünk tehát a pártoló tagok gyűjtése, ha elgondoljuk, hogy a segélyezett jó része a hadbavonult kath. tanítók családjából kerül ki.

Minden kath. család szívesen fog a 2.20 K tagdíj lefizetésével a Szent-István-Társulat pártoló tagjai közé beiratkozni, ha megismeri e jótékonykodás fontosságát s megtudja, hogy a *tagilletményül járó négy gyönyörű képes könyv* majd minden sora, majd minden képe erős vonatkozásban áll a harctereken hősiiesen küzdő, magyar fiainkkal, kik közül a tagilletményi könyvek majd mindenik sorában, minden képében kedves ismerősére talál az olvasó.

A gyűjtött minden tíz tag után megkapja a lelkesen fáradozó taggyűjtő a gyűjtők *„ingyen könyvtára”* egy-egy kötetét, a tagok közt szétosztandó tagilletmények csomagjában elhelyezve, mely kötetek a gyűjtés eredményének arányában csakhamar megtöltik az *„ingyen könyvtár”*-t.

Gyűjtőiveket, a tagilletményekről ismertetőt készséggel küld minden érdeklődőnek a *Szent-István-Társulat Igazgatósága: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz. a.*

Búcsujáró Naptár. A felszáznál is többféle kedvelt naptárjainak sorába új naptárt állított be a Szent-István-Társulattal egyesült Rózsa Kálmán és Neje könyvkiadó r. t. Ez a mindenképen aktuális új naptár csakhamar utat tör magának mindama katolikus családok otthonába, melyek eddig is szerető áhitattal járultak a Magyarok Nagyszonyának kegyelem képeihez engesztelő búcsura. Az 1916. szökőévre készült e Búcsujáró Naptár nemesak az egyes búcsujáró kegyhelyeket ismerteti gyönyörűen illusztrált képek keretében, hanem behatóan tájékoztatja az olvasót a körülötte lefolyó és bekövetkezendő események.

ról s a jövőre kiható politikai jelentőségekről is. Részletes körültekintéssel öleli fel mindazokat az eseményeket, személyeket és tárgyakat, melyeket az idő háborgó hullámai partra vetettek. Azért a Búcsujáró Naptár a legalkalmasabb eszköz arra, hogy a háborús idők felvetette minden érdekes mozzanat ismerete a köztudatba a legrövidebb úton átmelessen. S minthogy a szorongatások nehéz napjaiban mindnyájan fokozottabb buzgalommal és reménységgel kerestük fel a Boldogságos szűzet, a vele kapcsolatos lelket nevelő, tanulságos cikkeket még kívánatosabbá teszik a Búcsujáró Naptárt, amelyet tetszetős kiadásban 60 fillérért megszerezhet magának mindenki a *Rózsa Kálmán és Neje* könyvkiadó r. t.-nél Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.

A Kármelita Skapuláré-Társulat Kézikönyve. A győri Kármelita Atyáknál most jelent meg e hasznos könyvecske új kiadása. A finom papíron nyomtatott könyvecske a Skapuláré-Társulatok minden tudnivalóját s néhány oldalon a legszükségesebb imákat és énekeket is fölöleli. Egy példány ára 6 fillér, 100 példány 5 korona, 1000 példány 40 korona.

HIREK.

Sárvár-, felsővidéki gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t. nagyváradi megyéspüspököt a Vöröskereszt körül szerzett érdemeinek elismerésül a Vöröskereszt körüli érdemek I. osztályú tiszteletjelvényével tüntette ki a király. — A kitüntetésről a megyés püspököt *Brinzey* alezredes, *Ferenc Szalvator* főherceg adlátusa táviratban értesítette, kifejezván neki a Vöröskereszt legfőbb vezetősége szerencsekívánatait.

Nagyvárad jótékony püspöke már a háború kitörése óta legszelebb körben veszi ki részét abból a nagy nemzeti munkából, mellyel a békes fegyverrel küzdők a harcterek mögött oly áldásosan nagyszerű eredményeket értek el. Az ő Széchenyi grófi család sarja, mint a Magyar Vöröskereszt első alelnöke, jótékony és fáradhatlan munkásságával végtelen sokat tett a háborús nyomor enyhítésére, a háborús viszonyok által sebzett szívek vigasztalására. — Amellett, hogy püspöki palotájában a sebesült tisztek részére kórházat rendezett be s a vasúti állomásnál levő nyugvóállomás sebesültjeinek ellátásáról is bőven gondoskodik, a Vöröskereszt céljaira is nagy összeget adományozott.

Gyémántmisés címzetes püspök. *Károly János* c. püspök, a székesfehérvári székeskáptalan nagyprepostja, a katolikus tanítóság ismert maeccnása Nagyboldogasszony napján, vasárnap tartotta gyémántmiséjét. Első szentmiséjét 1855-ben mutatta be. 1885-ben nevezte ki a király a székesfehérvári székeskáptalan tagjává. A kiváló egyházi szónok, különösen irodalmi munkásságával tünt ki. Munkái közül leghatalmasabb *„Fejér vármegye története*”, mely kiváló történeti kútfő. A ritka évforduló alkalmából nagyon sokan keresték fel *„jó kívánataikkal*” a gyémántmisés főpapot, kit dr. *Prohászka Ottokár* megyéspüspök is gyönyörű levélben üdvözölt.

A győri tanítóképző új igazgatója. *Fetser Antal* győri megyéspüspök *Haller József* igazgató nyuga-

lomba vonulásával a győri kir. kath. tanítóképző igazgatójává *Jakab Ferenc* rendes tanárt nevezte ki, aki eddig helyettes igazgató volt. *Jakab Ferenc* 19 éve tanár, több jeles iskolakönyve van országos használatban.

A székesfőváros tanárainak és tanióinak hadiszolgálata. *Déri Ferenc* dr. székesfőv. tanügyi tanácsnok által közzétett évkönyv szerint a székesfőváros szolgálatában álló tanárok és tanítók közül hadiszolgálatra bevonult 620, a férfi tanerőknek közel 50%-a. Hősi halált haltak: dr. *Görög Emil*, dr. *Lányi János*, *Schey Bódog* és dr. *Zalai Béla* tanárok, továbbá *Fischer Miksa*, *Georgi József* és *Szendró Dezső* tanítók. Eltűntek: dr. *Déri Mihály* és dr. *Kerekes Ábris* tanárok, valamint *Balog József*, *Boros Lőrinc*, *Burger Miksa*, *Faith István*, *Gádó Gyula*, *Hagymássy Pál*, *Halászi László*, *Kmetty Pál*, *Kuncze Ernő* és *Linczenyi József* tanítók. Megsebesült 68, legsúlyosabban *Kerecsy György* tanár, kinek egyik lábát amputálták; a harcteren megbetegedett 15; hadifogoly 27 tanerő; kitüntetést kapott: dr. *Bakács István* igazgató, dr. *Lányi János*, dr. *Molnár József*, *Hautringer Sándor*, *Kleiner Sándor*, *Lehner Ödön* és ifj. *Zombori Gyula* tanárok, *Dörflinger Alajos*, *Szelényi Imre*, *Szölösi Jenő* és *Csávolszky Mihály* tanítók.

Pro Patria! Vilmányi község lakóinak nagyrésze napszamosokból, cselédekből áll. A férfi lakosság hadbavonult, csak az öregje maradt otthon. Az anyák végzik a mezei munkát, a kicsinyeik az utcákon, mezőkön, a folyó parton egész nap csatangoltak, ép úgy számtalan testi és erkölcsi veszélynek voltak kitéve. Ezt látta *Kelemen János* rk. tanító, ki eddig is vilmányi húsz évi működése alatt több kulturális intézményt (gazd. népiskolát, ifjúsági olvasóegyletet, olvasókört, népszövetséget stb.) létesített és vezet, elhatározta, hogy a hadbavonult családapák gyermekei részére egy gyermekmenhelyet szervez, valláskülönbség nélkül; hol a 2—6 éves gyermekek reggeltől estig kellő felügyelet és foglalkozás mellett biztos otthonra találjanak. Az anyák így nyugodtan keresik meg a család részére szükséges kenyeret s művelik földjeiket, gyermekeik semmi veszélynek kitéve nincsenek. Ezt az eszmét *Kelemen János* közölte a megyéspüspök úrral, ki örömmel vett tudomást erről a nemes intézményről; a gyermekmenhely vezetését leányára, *Kelemen Margit* végzett gyermekgondozónőre bízta. A gyermekmenhely június 20-án nyílt meg 80 gyermekkel; kiknek apjuk, kevés kivétellel a hazáért küzd, megsebesült, vagy meg is halt. A gyermekeket valláskülönbség nélkül vették fel a menhelybe. *Kelemen János* tanító és leánya *Kelemen Margit* minden díjazás nélkül teljesíti a terhes, de nemes foglalkozást, sőt az anyagi kiadásokat is sajátjából fedezi; teszi azt egyedül az Isten és Haza iránti meleg szeretetből. A gyermekmenhely felügyeletét *Csillag Márton* lelkész gyakorolja; aki *Kelemen János* tanítót, minden nemes fáradozásában mindenkor teljes készséggel támogatja.

A hős jutalma. *Trajtler Géza* kápolnai (Hevesm.) r. k. elemi népisk. tanítót, ki szept. 9. óta küzd a harcteren, a hadseregfőparanasnokság a másodosztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki

Kartársak! Adakozzatok, gyűjtsetek az árvaházra és üdülőháza!

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

A. K. A tanévet rendesen megkezdik úgy a népiskolák, mint a többi intézetek. A háborús alkalom által kívánt intézkedéseket mindenben érvényben hagyta a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr. A hadbavonult tanítók tanárok, kántortanítók helyettesítése az eddigi intézkedések szerint történik. — B. G. 1. Helyzetét részvétellel átterezük, ügyében eljárók, amint tehetem. 2. Az árvák sorsát is elintézzhetjük; szíves készséggel adok eszmét arra is, hogy hová helyezze el, sőt támogatni is fogom, hogy szándékai teljesüljenek; ez kötelességünk. — M. J. Levélben feleltem. A kerdezett dologról lapunkban nem jelent meg híradás. — Gy. J. 1. A személyi pótlékra a kir. tanfelügyelő terjeszti elő az arra érdemes tanítót a közigazgatási bizottságnak. A közigazgatási bizottság ezen javaslata alapján előterjesztést tesz a miniszteriumnak. A miniszter úr azután hivatalból hozzájárulást kéri az egyházi főhatóságnak. Az iskolaszék elnöke forduljon a támogató határozattal a kir. tanfelügyelőhöz. 2. A személyi pótlékban csak tényleg működő tanítók, tanítónők részesülnek. 3. Nem ismerjük. Csak beszéljük. 4. A havidíjas csak annyit kap fizetésből, amivel kiegészül élvezett rendes fizetésének ösz-

szegére a havidíj. A lakásbért kapja. — F. S. Az ottani iskola tanítójától kérje el az illető lap példányait. — B. A. Levélben feleltem. Elintézzük. Küldje be. — K. J. Csak zseptemberben intézhetem el. Támogatni fogom. Levélben többet. — Zs. D. Forduljon a pécsi vagy a kassai kath. tanítóképző igazgatóságához információért. — Sz. P. és P. Ö. Tabori levelezőlapon adtunk választ. — H. L. Közzétesszük. Köszönet. — M. J. Jönni fog. — K. L. L. Köszönet az igen is időszerű dolgokért. Közzétesszük. — P. F. Áttettük illetékes helyre. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács elnöksége folytonosan dolgozik. Minden beérkezett eszmét a kivételre előkészít és illetékes fórumok intézkedéseit kérélmézi közzétenni. — B. S. és M. P. Levélben adtam választ. — G. A. Köszönet az értesítésért. — A. B. A kerpótlékot az 1907. évi XXXII. t.-cikk állapította meg. Ennek alapján kérélméze. Hivatkozzék a megfelelő §-ra. Adatai szerint igényelheti. — K. M. A terménybeli járandóság helyett a fenntartó készpénzt állapíthat meg a tanító egyetértésével és kívánságára. Ez megtörtént, most azt bajos megváltoztatni, ha az ön bekegyezésével történt. Ha nem, akkor forduljon kérélmével a határozat megváltoztatása végett az illetékes egyházi főhatósághoz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK.

Esztergomi érseki megye.

Az andódi róm. kath. osztálytanítói (női) állásra szept. 8-ra pályázati hirdet az iskolaszék. Javadalma: politikai községtől 624 kor., kertilletmény 20 kor., a többi államségélyből. Az andódi iskolaszékre címzett kérények az érsekségi plébániára küldendők. 393—1

Konyhai róm. kath. iskolaszék szept. 4-ig pályázati hirdet a kántortanítói állásra. Javadalma a helyi illetékekből: 1276 kor. a hiv. jegyzőkönyv szerint (valójában jóval több), azonkívül államségély és 2 szobás, nagyon egészséges lakás, összes mellékkeliségekkel és (a csűr kivételével) melléképületekkel és kerttel. Vasúti állomás helyben. A tót nyelv tudása követeltetik. Kötelességei a választásnál állapíthatnak meg. A próbaéneklés önköltegen történik. Amennyiben három pályázat nem érkezik be, az iskolaszék dönt, vajjon új pályázatot írjon ki, vagy megtartja a választást, egyszersmind fenntartja magának azt a jogot, hogy az állást ideiglenesen segédkántortanítóval betölthesse. *Bozsek Péter.* 390 1—1

Egri érseki megye.

Kántortanító helyettes keresek búcsuztatódíj és havi 80 koronáért. Tiszadada. (Szabolcs m.) *Iskolaszék.* 354 2—2

Mezőkövesdre (Borsod m.) gyakorlattal bíró, jó hangu segédkántort keresek azonnali belépésre. Fizetése havonként 120 kor. és lakás. *Gaál István* főkantor. 387—1

A borsodszentmártoni róm. kath. filiális kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 5 1/2 kat. hold szántóföld, helyi járulékokból a javadalmi jegyzőkönyv szerint 50984 kor., 28 m. tűzifa beszállítva s eddig a kezdő fokozathoz 715 kor. államségély, lakás, kert. Kötelességei faiskolakert kezelése, a parbérfizetők évenkénti összeírása, a harangozói s a lakás melletti kapornában a sekrestyési teendők, a temető fűterméséért. Oklevéllel, keresztlevéllel, illetőségi, katonai s családi állapotot, eskütellet igazoló s összes működési bizonyítványokkal felszerelt választékos kérények szept. 6-ig belépőfélvi plébániahivatalhoz küldendők. Választás Borsodszentmártonban szept. 8-án, amikor a személyes megjelenés saját költségen kívánatik. 408 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A pálosnagymezői (Bars m.) róm. kath. iskolánál I—II. osztályt vezető tanítói állásra pályázat hirdettek

szept. 5-ig. Fizetése törvényes a községtől, mint kegyúrtól. Lakás 1 szoba, 1 konyha, hiányzó 2 szoba ellenértéke 140 kor., kert ellenértéke 20 kor., 20 ürm. kemény tűzifa. Német nyelv szükséges. Kérények iskolaszékhez küldendők. *Schifferdeker Ferenc* plébános. 382 1—1

A nagyócsai (Zólyom m.) róm. kath. kántortanítói állásra a hadban levő tanító visszatérteig helyettes keresetlik. Fizetése évi 442 kor. készpénz, 358 kor. stólaris jövedelem és lakás. Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok aug. 26-ig az iskolaszékhez beküldendők. 402 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A gergyóujfalui róm. kath. központi iskolánál férfitanítói állásra aug. 31-ig pályázat hirdettek. Javadalmazása: a) államségélyből 800 kor., b) községi pénztárból 200 kor., c) hitközségtől 100 kor., d) községtől faváltság címen 100 kor., összesen 1200 kor. Azonkívül lakás, amely áll 2 szoba, 1 konyhából, 1 hold kert-használat helyett 20 kor. Kötelességei: az iskolaszék által megjelölt osztály vagy osztályok tanítása. A gergyóujfalui iskolaszék. 384 1—1

Győri püspöki megye.

Halászi (Moson m.) róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Az állásra csak ckl. férfitanítók pályázhatnak. Javadalmazása: 100 kor. községtől, a többi államségély. Természetbeni 1 szobas lakás, fűtés, világítás és takarítás. Határidő aug. 28. A megválasztott állását szept. 1-én tartozik elfoglalni. Kántorságban segédkezni tartozik. *Nusser József* pléb. 363 2—2

A sarródi róm. kath. iskolához helyettes tanító keresetlik. Fizetés: 800 kor., egy bútorozott szoba téli tüzelővel. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Plébániahivatal. Fertőszéplak, u. p. Eszterháza. 389 1—2

Feketeváros róm. kath. népiskolájához helyettes tanterő keresetlik. Fizetés havi 80 kor., egyszobás lakás és tűzifa. Előnyben részesül, aki a kántori teendőket is képes elvégezni, amely esetben a 232 koronára menő kántori stólarjövédelmet is megkapja. Tanítónók is pályázhatnak. Pályázati határidő aug. 29. Plébániahivatal Feketeváros. (Sopron m.) 404 1—1

Felsőszági (Sopron m., posta Sajtoskál) róm. kath. helyettes tanítónői állásra aug. 31-re pályázat hirdettek. Fizetése szorgalmi időre 800 kor. Kétszobás lakás. Az egyik bútorozva. Az iskolaszék. 403 1—1

Kalocsai érseki megye.

Sajkáslakon (Bács m., vonat helyben) kath. kántortanítói állásra pályázat *aug. 30-ig*. Javadalma: 300 kor. lakbér és 100 kor. a hitközségtől. stóla, búcsuztatási díj. A megválasztott tanítót megillető törvényes fizetés állammegállapítással fog kiegészítettetni. Kötelessége a második tanítói állás szervezéséig I—VI. osztályt és ismétlőiskolát tanítani, a kántori teendőket előírás szerint végezni. Tiszta ének és egyszerű harmoniumozás megkívántatik. Kérvények a titeli kath. esperesi hivatalhoz küldendők. *Iskolaszék.* 395 1—1

Kassai egyházmegye.

A **pányi** (Abauj m.) róm. kath. iskolához háború tartamára helyettes tanító vagy tanítónő is szept. 1-től havi 80 kor. fizetésért kerestetik. *Iskolaszék.* 386 1—1

A **sebessalgyói** (Sáros m.) róm. kath. népiskolai tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazás: 1200 kor., melyből a hitközség 100 koronát fizet, a többi állammegállapítás. Lakás 2 szoba, előszoba, konyha, kamra, a szükséges melléképületek és kert. Tannyelv magyar, de a tót nyelv tudása is megkívántatik. Okl. tanítónők pályázhatnak. Kérvények *aug. 29-ig*, választás helyben d. u. **Szabó Barna** plébános helyettes, iskolaszéki elnökhöz küldendők. Tótsóvár, Sáros m. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. 388 1—1

A **gesztelyi** (Zemplén m. u. p. helyben) róm. kath. kántortanítói állásra (I—VI. oszt. osztatlan) pályázat hirdettek. Javadalma 14 kat. hold szántó föld. 12 köből gabona párbér címen, ahhoz 19:20 kor., pénzfizetés, stóla 40 kor., legelőilletőség fejében 32 kor. alapítványi kammat 134 kor. és a törvényes fizetésig megfelelő állammegállapítás. Van 3 szobából álló szép lakása, melyből azonban szükség esetén köteles egy szobát helyettesnek átengedni s egyben a felállítandó tanítói könyvtár szekrényének abban helyet adni, van konyhája, kamarája, pincéje, istálló és kocsiszínje fűskamrája, sertésólya, az udvarán kutya s szép gyümölcsöskertje. Személyes megjelenés kívántatik, az utiköltség a pályázónak nem térítetik meg. Pályázati határidő *aug. 30-ig*, választás ugyanaz nap d. e. 10 órakor. A választásnál a harctéren megbeszélült és szövetkezeti ügyekben jártas kántortanítók előnyben részesülnek, mely körülményeket azonban igazolni tartoznak. **Csicséri Ferenc** plébános, isksz. elnök. 398 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **vágtapolczai** róm. kath. népiskolánál a rendes tanító hadbavonulása folytán szükségessé vált segédtanítói állásra pályázat hirdettek. 800 kor. törvényes javadalmazás és lakás. Tanító illetve tanítónőnővendékek is pályázhatnak. Pályázati határidő *aug. 30.* Róm. kath. Iskolaszék, Vágtapolcza, (Trencsén m.) 377 1—1

Vághegyési (Trencsén m.) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Törvényszerű fizetés, lakás, kertiletmény címen pedig évi 20 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők is pályázhatnak. A pályázati kérvények **Kmetyhó Károly** dr. iskolaszéki elnök címére Vágtapolczára (Trencsén m.) küldendők. 378 1—1

Vágújfalura (Trencsén m.) róm. kath. kántortanító kerestetik. Javadalma: törvényszerű lakás, községtől 368 kor., faváltság 140 kor., püspöki segély 190 kor., búcsuztatók után körülbelül 200 kor. 4 hold 629 ööl szántó (jelenleg 310 kor. bér) és megfelelő fizetésekiegészítési állammegállapítás. Kérvények *aug. 30-ig* benyújtandók. *Iskolaszék.* 401 1—1

Donányi (Puchó mellett, Trencsén m.) róm. kath. iskolaszék *szept. 5-ig* pályázatot hirdet bevonult tanítója helyettesítésére. Fizetés 800 kor., megfelelő egészséges lakás, tűzifa kedvezmény címen és nem kötelezőleg. Tannyelv magyar-tót. Nőtanítók is pályázhatnak. Kántorságban jártasság előny. 409 1—1

Pécsi egyházmegye.

Pályázat róm. kath. faddi helyettes tanítói állomásra. Havi díj 80 kor., egy szoba fűtéssel. Kántoriakban jártasság előnyvel bír. Határidő *aug. 28.* Fadd. Tolna m. *Iskolaszék.* 383 1—1

Tolnanémedi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat tüzetik ki *aug. 31-iki* határidővel. Javadalma: párbér címén 199:20 kor., 18 kor. lélekpenz, 54 kor. fa-és munkaváltság. 37 kor. tandíjkárpótlás, vallásalapból 47:70 kor., 4 hold 517 ööl szántó föld 1 hold rét előfűve, megfelelő állammegállapítás. 2 szoba konyha, melléképületekből álló lakás. Kántori teendők az iskolában végzendők. Stóla 20 kor. Kötelmei díjlevél szerint. Kérvények plébániahivatal, Pincehely címre küldendők. 397 1—1

A **tengődői** (Tolna m.) róm. kath. iskolához helyettes keresünk. Tanítónők, esetleg óvónők nyugdíjasok fölött előnyben. Fizetés havi 80 kor., fűtésre négy méter kemény tüzelőfa. Lakás: butorozott szoba ágyruha nélkül, konyha, melléképületek, előszoba. Szinmagyar község. Pályázati határidő *szept. 4.* Vasutállomás (Tab) félóra. Posta helyben. *Iskolaszék.* 400 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **barkai** (u. p. Dernő) róm. kath. iskolához helyettes kántortanító kerestetik, nyugalmazottak, tanítónők, óvónők is pályázhatnak. Fizetése állammegállapításból évi 800 kor. és lakás. Állás azonnal elfoglalandó *Plébániahivatal.* 391 1—1

A **kiskovácsvágási** (u. p. Dernő) róm. kath. iskolaszék helyettes kántortanítót keres, nyugalmazottak, tanítónők, óvónők is pályázhatnak. Fizetése állammegállapításból évi 800 kor. és lakás. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 392 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **királyháza** róm. kath. kántortanítói állásra *f. hó 22-iki* határidővel pályázat hirdettek. Javadalma: 3 szobás lakás, konyha, kamara. 622 ööl kert. 10 hold 1300 ööl szántó föld. 430 ööl rét, párbér 55 kor., fajrandóság 76 kor., «Hám»-alappól 60 kor., tandíjből 90 kor., stólából 65 kor., állammegállapítás 580 kor. Kántortanító köteles Nagytarna filiába is kimenni egyházi ténykedések végzésére. Pályázatok kellően felszerelve **Dimand Lajos** róm. kath. espereshez küldendők, Túrterebesre (Ugocsa megye.) *Róm. kath. Iskolaszék.* 380 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **szentsebestyeni** helyettes kántortanítói (női) állásra *szept. 1-re* pályázat hirdettek. 351 2—2

A **szlatvini** róm. kath. helyettes kántortanítói állásra *aug. 31-ig* pályázat hirdettek. Fizetése 800 kor. és lakás. Kántori teendőkben jártas nők is pályázhatnak. Iskolaszéki elnök Szlatvin, p. Szepesolaszi. 407 1—1

Rabcsán (Árva m.) két róm. kath. iskolánál megüresedett, egy kántortanítói osztatlan, egy I. és II. osztálytanítói állásra *szept. 15-ig* pályázat hirdettek. Mind a három álláshoz rendes javadalmon kívül lakás. Az I. és II. állásra nőtanítók is pályázhatnak. Tót nyelv ismerete szükséges. *Iskolaszék.* 405 1—1

Váci egyházmegye.

Jászkarajenőre önállóan végezni tudó kath. helyettes kántor kerestetik. Fizetése havi 100 kor., butorozott szoba tisztogatással. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 385 1—1

A **nógrádkövesdi** fiókegyház róm. kath. magyar kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: természetbeni lakás, egy hold kerttel, 653 kor. állammegállapítás, 44 kor. munka és deputatum váltság, circa 60 pártól 1 véka rozs és 50 fill., 4 ööl fa, melyből az iskolát is tartozik ellátni, 7 hold föld. Búcsuztatókért versenként 20 fillér, nagytemetéstől 150 kor., kistemetéstől 1 kor., libera 50 fill. Kötelességei: a mindennapi és ismétlő iskolásokat az összes tantárgykból tanítani, karácsonyi és husvéti gyónásra őket Berczelre vezetni, vasár és ünnepnapon a litániákat, adventben a hajnali ájtatosságot harmónium mellett végezni, ezenkívül a harmadik keresztjáró napon és búzaszenteléskor a kántoriakat végezni, az iskolapótdadó és párbérlajstromot elkészíteni. A pályázati kérvények *aug. 29-én* d. u. 4 óráig az iskolaszék elnökéhez Nógrádberczelre nyújtandók be, amikor Nógrádkövesden az iskola helyiségében fog megtartani

a választás. Pályázhatnak tanítónők is, kik harmóniumon játszani tudnak. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. 379 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A szenyéri róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 1200 kor., lakáspénz 200 kor., kertilletmény 80 kor. Kötelessége egy tanteremben szorgalmasan tanítani, az iskolásokat templomba és visszavezetni. Pályázhatnak okl. férfiak és nők. Férfiak kántoriakban segédkezni tartoznak. Határidő szept. 5. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények iskolaszéki elnök címére Tapsony, Somogy m. küldendők. 381 1—1

A fokszabadi (Balaton mellett) róm. kath. iskolaszék a hadiszolgálatra bevonult tanítója helyettesítésére helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése havi 80 kor. és egy szoba. Kötelessége egyik tanteremben az oda beosztott növendékek tanítása s esetleg a kántorságban segédkezés. Pályázhatnak tanítók, tanítónők, végzett tanítójelöltek, avagy nyugdíjas tanítók. Pályázati határidő szept. 1. Állás szept. 8-án elfoglalandó. Felszerelt kérvények az iskolaszéki elnökséghez Fokszabadi intézendők. 399 1—1

Orosztony (Zala m.) anyaegyházban a róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: a politikai községtől 200 kor., a többi államsegély. Egy szoba, konyha s kis kertből álló lakás. Kötelmeire a díjlel irányadó. Pályázati határidő aug. 28. Választás aug. 29-én. Az állás szept. 6-án elfoglalandó. Ugy férfi, mint nőtanítók pályázhatnak. Kérvények, plébániahivatal, Orosztony, küldendők. 396 1—1

A varjaskéri róm. kath. iskolaszék a katonai szolgálatot teljesítő tanító helyettesítésére okt. 1-től 1916. máj. 31-ig terjedő 8 hónapra havi 100 kor. fizetéssel helyettest keres. Pályázhatnak nőtanítók is. Pályázat határideje

szept. 11. Kérvények *Keresztes József* plébános, iskolaszéki elnök Tótszentpálra (Somogy m.) címére intézendők. Elnökség. 406 1—1

Kántorságban gyakorlott, jó hangú róm. kath. hadmentes tanító állást keres. Cím *Csongrádi N. Böhönye* Somogy m. post. rest. 340 2—2

Nyugdíjas kántor vagy a kántori ténykedésekben jártas egyházi kerestetik, aki évenkénti valamelyes tiszteletdíj ellenében hajlandó a kántori és harangozó teendők elvégzésére. Ajánlatok Róm. kath. lelkesz Alsópörumbák, Fogaras m. küldendők. Ugyanide egy jókarban levő harmonium is megvételre kerestetik. 352 2—2

Okl. róm. kath. tanítónőt keresek III. elemi osztályú fiam mellé, ki öt levizsgáztatná, német nyelv tanítása és társalgás megkívántatik. Fizetési igények bizonyítvány másolatokkal *Maucha Ferenc* gazd. intézőhöz Nagyhorcsók-pusztá, u. p. Sárbogárd, Fejér m. kéretnek. 394 1—3

Figyelemre méltó.

Különféle ügyekben 3 nap alatt értesítést küldök. Válaszbélyeg csatolandó. **SZÁNKÁSI JÁNOS**, nyug. áll. isk. igazgató. Arcéknagyítást is szívesen elfogadok Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. 163—10

Kitünő fehér

bort ajánlok. Utánvétellel 70 fill. **SZÓKE SÁNDOR** tanító, Gyöngyös. 245—2

A JÓ TANKÖNYV

alapot ad a gyermek hitének és vallásos életének, kifejleszti benne a nemzeti érzést és öntudatot, ellátja őt a gyakorlati élet által követelt elemi ismeretekkel és ügyességekkel. Kiváló pedagógusunknak, **Ember Károly**-nak itt felsorolt tankönyvei *tökéletesen* megfelelnek a *jó tankönyv* e hármasszempontjának.

Kath. falusi iskolák olvasó és tankönyve, osztatlan népiskolák III—VI. osztályai számára, **egy kötetben**, ára 1 korona.

Ugyanaz két kötetben. Az I. kötet a III. és IV. osztály számára, ára 80 fillér, a II. kötet az V. és VI. osztály számára, ára 1 korona.

A magyar nyelv és fogalmazás kézi könyve, elemi iskolák számára. A II. osztály számára 20 fillér, a III. osztály számára 28 fillér, a IV. osztály számára 32 fillér, az V—VI. osztály számára 32 fillér.

A magyar beszéd- és nyelvgyakorlás olvasó és tankönyve, a nem magyar tanítási nyelvű kath. *osztott és osztatlan* népiskolák számára. (Margitai-Mihalicskával közös munka.) A II. osztály számára 80 fillér, a III. osztály számára 80 fillér, a IV. osztály számára 88 fillér, az V. és VI. *egyik éve* 120 fillér, másik éve 120 fillér.

Ugyanaz, csak osztott népiskolák számára. A III—IV. osztály számára 88 fillér, az V—VI. oszt. számára 180 fillér.

Lehr- und Lesebuch für den III—IV. Jahrgang der ungeteilten kath. Volksschulen. Ára 140 fillér.

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT BUDAPEST, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.